

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

**WSPÓLNY RAPORT
POL – CZE
O NIELEGALNEJ MIGRACJI
I PÓLROCZE 2022**

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

WSTĘP

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie nielegalnej migracji w realiach Schengen jest zjawiskiem złożonym i wymaga współdziałania służb z poszczególnych krajów, zwłaszcza z ich terenów przygranicznych. Oprócz współpracy bezpośredniej zasadniczym jej elementem jest wymiana informacji w zakresie pozwalającym identyfikować wykorzystywane metody, zarówno przez samych nielegalnych migrantów jak i organizatorów procederu. Wymieniane dane pozwalają także na określanie skali i kierunków zagrożeń na poszczególnych odcinkach czy rejonach służbowej odpowiedzialności współdziałających służb.

Swoistym podsumowaniem cyklicznej i sytuacyjnej wymiany informacji pomiędzy Śląskim Oddziałem Straży Granicznej, a Dyrekcjami Policji Województw Morawsko-Śląskiego i Ołomunieckiego (Republika Czeska) jest niniejsze opracowanie. Jest to również wyraz dobrej współpracy komórek statystyczno – analitycznych wskazanych powyżej jednostek organizacyjnych współpracujących krajów, których kierownicy w roku 2014 podkreślili potrzebę stałej cyklicznej wymiany informacji migracyjnych. Na ostateczny kształt tego dokumentu częściowo miała wpływ systematyka przyjęta we wspólnym raporcie służb migracyjnych z państw Grupy Wyszehradzkiej (V4).

Niniejszy raport jest produktem końcowym projektu pn. „Bieżąca wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy polskimi i czeskimi służbami migracyjnymi podstawą bezpieczeństwa na terenach przygranicznych” INTERREG V-A Republika Czeska-Polska, który Śląski Oddział Straży Granicznej realizował wspólnie z Dyrekcją Wojewódzką Policji Republiki Czeskiej w Ostrawie. Zgodnie z założeniami projektowymi opracowanie to będzie miało charakter stały i będzie cyklicznie przygotowywane przez okres co najmniej pięciu kolejnych lat. Będzie również dostępne dla współpracujących podmiotów, ale i ogółu społeczeństwa poprzez publikację na stronach internetowych obu biorących udział w przygotowaniu raportu służb.

I. Nielegalna migracja – zarys ogólny, rozwój

Sytuacja w Polsce¹

W I półroczu 2022 r. w polskim systemie ochrony granicy państwowej funkcjonowało 9 oddziałów Straży Granicznej oraz 94 placówki Straży Granicznej. Kontrola graniczna odbywała się w 53 przejściach. W interpretacji niniejszego raportu należy wziąć pod uwagę odbiegający od normy sposób działania formacji, w tym Śląskiego Oddziału SG, w okresie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się koronawirusa SARS-CoV-2, kryzys migracyjny na granicy z Białorusią oraz trwająca od 24.02.2022 r. wojna na Ukrainie.

Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.05.2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w Polsce od dnia 16.05.2022 r. obowiązuje stan zagrożenia epidemicznego, a nie tak jak wcześniej stan epidemii, co spowodowało, że niemal wszystkie nałożone wcześniej obostrzenia sanitarne zostały zniesione. W związku z podjęciem przedstawionych powyżej działań, w analizowanym okresie liczba cudzoziemców, obywateli państw trzecich, wykrytych przez całą Straż Graniczną z pewnością będzie się znacząco różnić w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

1. W okresie I półrocza 2022 r. Straż Graniczna zatrzymała/ujawniła 3 196 (w I pół. 2021 r. – 3 996, spadek o -20%) obywateli państw trzecich, którzy wbrew przepisom **przekroczyli granicę państwową (pgpwp) lub usiłowali ją przekroczyć**.

Na kierunku do RP zatrzymano/ujawniono 2 813 (3 514) obywateli państw trzecich.

Po przekroczeniu granicy zewnętrznej wbrew przepisom zatrzymano/ujawniono łącznie 2 222 (w I pół. 2021 r. – 2 866), obywateli państw trzecich. Zatrzymania/ujawnienia dotyczyły pgpwp na odcinkach granicy:

- z Białorusią - 926 (199),
- z Ukrainą - 852 (2 271),
- na lotniczej - 434 (358),
- z Rosją - 10 (8).

Po przekroczeniu granicy wewnętrznej wbrew przepisom zatrzymano/ujawniono łącznie 601 (w I pół. 2021 r. – 1 130) obywateli państw trzecich. Zatrzymania/ujawnienia dotyczyły pgpwp na odcinkach granicy:

- z Niemcami – 180 (276),
- z Litwą - 174 (55),
- na lotniczej - 107 (118),
- **z Czechami - 69 (123)**,
- ze Słowacją - 61 (102),
- na morskiej - 0 (4).

Spośród łącznej liczby zatrzymanych/ujawnionych za pgpwp do RP na wszystkich odcinkach granicy najliczniej występowały obywatele: Ukrainy – 948 (2 180), Iraku - 310 (20) i Syrii 225 (131).

Na kierunku z RP zatrzymano/ujawniono 383 (482, spadek o -20,5%) obywateli państw trzecich, w tym na odcinku granicy z Czechami 14 (124).

¹ Wszystkie dane liczbowe na podstawie PWI za I półrocze 2022 r. i 2021 r.

Spośród łącznej liczby zatrzymanych/ujawnionych za pgpwp z RP na wszystkich odcinkach granicy najliczniej występowały obywatele: Gruzji - 60 (49), Syrii - 49 (4) i Iraku - 49 (3).

1. W I półroczu 2022 r. ustalono, że do RP w sposób nielegalny przedostało się **2 813 osób** (w I pół. 2021 r. - 3 514), w tym na odcinku granicy z Czechami 69 (123).
2. W związku ze stwierdzeniem nielegalnego pobytu zatrzymano/ujawniono 2 649 (w I pół. 2021 r. - 2 800, spadek o -5,4%) obywateli państw trzecich. Najliczniej występowały obywatele: Ukrainy - 708 (1 888), Gruzji 578 (245) i Białorusi - 258 (96).
3. W związku ze stwierdzeniem nielegalnego wykonywania pracy i prowadzeniem działalności gospodarczej w ŚIOSG zatrzymano/ujawniono 39 (w I pół. 2021 r. - 112, spadek o -65%) cudzoziemców, w tym najczęściej występowały obywatele: Ukrainy - 25 (86).
4. Spośród 6 184 (w I pół. 2021 r. - 7 074) obywateli państw trzecich zatrzymanych/ujawnionych za pgpwp, nielegalny pobyt, przekazanych i przemycających dokument u 918 (2 622) **wykryto fałszywe dokumenty (w tym cudze oryginalne oraz wyłudzone).**

Ujawniono:

- 86 (1 180) oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania zatrudnienia,
- 574 (657) innych dokumentów,
- 62 (227) wizy,
- 59 (49) dowodów osobistych,
- 25 (32) stempli,
- 33 (31) dokumenty pobytowe,
- 77 (5) paszportów.

Spośród ujawnionych sfałszowanych dokumentów 61 (w I pół. 2021 r. - 125) **uznano za wyłudzone**, w tym: wizy 55 (125) [wiza typu „D” - 52 (125), wiza typu C 3 (0) dokument pobytowy 2 (0) i inne 4 (0)]. Najczęściej wizy wyłudzano w placówce dyplomatycznej RP w Winnicy (5), Lwowie (5), Charkowie (4) i Łucku (4).

5. Zagrożenie związane z nielegalną migracją w ukryciu w samochodach ciężarowych z kierunku tzw. szlaku bałkańskiego.

W I półroczu 2022 r. SG w 32 zdarzeniach ujawniła 91 cudzoziemców ukrytych w naczepach samochodów ciężarowych (30 AFG, 26 PAK, 9 MAR, 8 IND, 7 BGD, 6 NPL, 2 IRQ, 1 TUN, 1 UKR i 1 DZA). W ŚIOSG w 13 zdarzeniach ujawniono 26 cudzoziemców (11 PAK, 7 AFG, 5 MARC, 2 IRQ i 1 TUN).

W I półroczu 2021 r. SG w 43 zdarzeniach ujawniła 167 cudzoziemców ukrytych w naczepach samochodów ciężarowych (111 AFG, 17 SYR, 11 MAR, 8 PAK, 7 IND, 4 BGD, 3 ETH, 2 LKA, 1 CIV, 1 IRN, 1 IRQ, 1 DZA). W ŚIOSG w 15 zdarzeniach ujawniono 63 cudzoziemców (46 AFG, 4 BGD, 4 MAR, 3 ETH, 2 LKA, 2 SYR, 1 IRN, 1 PAK).

Sytuacja w Republice Czeskiej

1. W I półroczu 2022 roku za nielegalną migrację w RC zatrzymano ogółem **45430 osób**. W porównaniu z analogicznym okresem 2021 roku (5325) doszło do spadku (- 887 tj. -16,3%). Pomimo tego, jest to wysoka liczba (druga najwyższa od czasu wejścia RC do Schengen). Z ogólnej liczby zatrzymanych, 4 442 osoby (tj. 97,8 %) ujawniono na nielegalnym pobycie, a 101 osób zatrzymano na nielegalnej migracji na **zewnętrznej** granicy Schengen RC.
2. Nielegalny pobyt - 4442 osoby. W porównaniu do analizowanego okresu 2021 roku doszło do spadku o jedną szóstą (883 osoby tj. -16,6 %).

Najczęściej cudzoziemców ujawniała DWP w Pradze, gdzie za nielegalny pobyt zatrzymano 1 536 osób (tj. 34,6 %), następnie DWP woj. południowomorawskiego (582, tj. 13,1 %), Dyrekcja Policji ds. Cudzoziemców w Pradze (319 tj. 7,2%), DWP woj. usteckiego (296, tj. 6,7 %) oraz woj. pilźnieńskiego (290, tj. 6,5 %). Ogółem w tych 5 województwach ujawniono 70 % osób zatrzymanych za nielegalny pobyt w RC. Dotyczy to przede wszystkim obywateli Ukrainy (1729 osób tj. 38,9%), Syrii (678 osób tj. 15,3%), Mołdawii (514 osób tj. 11,6%), Wietnamu (207 osób tj. 4,7%) i Gruzji (143 osoby tj. 3,2%). Te pięć narodowości stanowi 75% wszystkich zatrzymanych cudzoziemców. Sfałszowanym dokumentem przy nielegalnym pobycie posłużyło się 116 osób (w porównaniu do 2021 roku o 45 osób więcej). 52 osoby ujawniono na terenie kraju, 56 na granicy lotniczej (przylot z Aten), a 8 na granicy wewnętrznej lądowej. Najczęściej sfałszowanymi dokumentami posługiwali się obywatele Syrii (44), Mołdawii (27) i Ukrainy (17).

3. Nielegalna migracja tranzytowa - 905 osób. W porównaniu do analizowanego okresu 2021 roku doszło do wysokiego wzrostu o 390 osób (tj. 75,5 %). Ogółem ujawniono **211 zdarzeń**. W większości chodziło o osoby podróżujące pojedynczo lub małe 2-6 osobowe grupy osób. Odnotowano zmianę w maju i czerwcu, gdy ujawniono również większe grupy (maj 7 grup, w tym dwie 16 osobowe, trzy 31 osobowe oraz po jednej grupie 17 i 29 osobowej; czerwiec 4 grupy 15, 22,25 i 32 osobowe). Na granicy lądowej z 836 osób (92,4%), na granicy powietrznej 69 osób (z tego 62 osoby po przylocie z Aten). Najczęściej krajem z którego nastąpił wjazd do RC była Słowacja (692 osoby, tj. 91 %). Najwięcej osób ujawniono na w zasięgu terytorialnym KWP woj. południowomorawskiego (390 osób, tj. 43,1 %), DWP woj. zlińskiego (204 osoby, tj. 22,5 %), KWP woj. usteckiego (71 osób, tj. 7,9 %), inspektoraty policji cudzoziemskiej w międzynarodowych portach lotniczych (69 osób, tj. 7,6%) oraz DWP w Pradze (64 osoby, tj. 7,1 %). W zdecydowanej większości przypadków migranci do transportu wykorzystywali pojazdy dostawcze 269 osób, jest to powiązane ze zdarzeniami z maja (157) i czerwca (104), kiedy zatrzymywano większe grupy migrantów. Ponadto migranci zatrzymywani byli w pociągach (161), samochodach osobowych (148) oraz pojazdach ciężarowych (139). Około 75% zatrzymanych jako kraj docelowy podało Niemcy. Najczęściej zatrzymywano ob. Syrii (594, tj. 65,7 %), Turcji (71, tj. 7,9 %), Afganistanu (58, tj. 6,4%), Maroka (46, tj. 5,1 %) i Indii (37, tj. 4,1 %). Tych pięć nacji stanowi 90% wszystkich zatrzymanych na nielegalnej migracji tranzytowej.
4. Nielegalna migracja na zewnętrznej granicy Schengen RC - 101 osób, w tym 97 osób na kierunku wjazdowym do RC (86%) i 14 osób na kierunku wyjazdowym. W porównaniu do analizowanego okresu 2021 roku doszło do spadku o 4 osoby. 98 osób ujawniono w MPL Praga Ruzyně, 2 osoby w MPL Pardubice i 1 osobę w 2 osoby w MPL Ostrava-Mošnov. Najwięcej ujawniono ob. Gruzji (38), następnie Ukrainy (13) i Rosji (9). Te trzy nacje stanowiły 60 % z ogólnej liczby. 15 osób (+ 11) podczas kontroli granicznej okazało sfałszowany dokument), w tym 14 osób na odlotach i 1 na przylotach. Chodziło o 7 obywateli Gruzji (5 na odlot do Dublina, 2 do Londynu), 4 ob. Somalii (odlot do Dublina), 3 ob. Iranu (2 do Londynu i 1 do Edynburga) oraz 1 ob. Rosji (przylot z Istambułu).

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

W I półroczu 2022 r. Śląski Oddział SG realizował ustawowe zadania na terenie dwóch województw: śląskiego i opolskiego, równocześnie administrując południowym odcinkiem granicy państwowej RP o łącznej długości 445,34 km, w tym:

- 357,91 km granicy z Republiką Czeską,
- 87,43 km granicy z Republiką Słowacką.

W okresie I półrocza 2022 r. ujawniono 187² (I pół 2021 r. - 299)³ obywateli państw trzecich⁴, z czego 27% stanowili Gruzji (50). Kolejną nacją byli Ukraińcy (30).

Podstawą zatrzymania cudzoziemców było:

- nielegalny pobyt – 120 (I poł. 2021 – 201);
- przekroczenie granicy państwowej do/z RP – 65 (90);
- nielegalna praca – 39 (112)⁵;
- w grupie tej znajduje się również 1 (8) osoba przekazana.

Nielegalna migracja w dalszym ciągu wykazywała charakter **tranzytowy**. Dominowali obywatele Gruzji (50). Podróżowali głównie samolotami rejsowymi (39). Przy wjeździe do RP przede wszystkim wykorzystywali paszporty biometryczne (33), polskie karty pobytu (2) oraz polskie wizy typu D (2), migrując najczęściej w celach zarobkowych.

W porównaniu do I półrocza 2021 r. liczba ujawnionych obywateli państw trzecich spadła o -37,5%.

Granica lotnicza zewnętrzna

W strukturze Śląskiego Oddziału Straży Granicznej funkcjonuje jedna placówka SG w Katowicach-Pyrzowicach, która kontroluje lotniczy ruch graniczny z państwami spoza strefy Schengen, realizując zadania na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. W I półroczu 2022 r. na granicy zewnętrznej z Polski ujawniono 46 (102) cudzoziemców, z czego 56% sprawców to ob. Gruzji (w poprzednim okresie liczba ta stanowiła 37%).

Wśród wszystkich powyższych zdarzeń w LPG ogółem ujawniono 40⁶ zdarzeń związanych z fałszerstwem dokumentów.

Rodzaj fałszerstwa	Obywatelstwo cudzoziemca	Rodzaj sfalszowanego dokumentu	Organ wydający	Liczba
podrobienie	Gruzja	inny	Starosta Grójecki	4
		dokument pobytowy	Władze Ukrainy	1
		prawo jazdy	Władze Gruzji	1
		stempel kontrolerski	Władze Gruzji	1
		stempel kontrolerski	Władze Węgier	1
		oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy	PUP w Wągrowcu	1

² Dane na podstawie PWI za I półrocze 2022 r.

³ Dane na podstawie PWI za I półrocze 2021 r.

⁴ Obywatele państw spoza UE

⁵ Dane na podstawie danych PSG i CBD SG SWK.

⁶ Dane na podstawie raportu z CBD SG SWK.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

	Irak	dowód osobisty	Władze Włoch	1
	Kongo	dokument pobytowy	Konsul w Dakarze	1
		stempel kontrolerski	Władze Niemiec	2
	Pakistan	dowód osobisty	Władze Francji	1
	Sri Lanka	dokument pobytowy	Władze konsularne Austrii w Delhi	1
		dokument pobytowy	Władze konsularne Hiszpanii w Delhi	1
	Syria	dowód osobisty	Prezydent m. Katowice	1
		dowód osobisty	Władze Bułgarii	2
	Togo	paszport	Władze Seszeli	1
		dowód osobisty	Władze Seszeli	1
prawo jazdy		Władze Seszeli	1	
cudzy oryginalny	Syria	dowód osobisty	Władze Niemiec	2
			Władze Czech	2
			Władze Hiszpanii	2
			Władze Bułgarii	2
			Władze Rumunii	1
	Irak	dowód osobisty	Władze Hiszpanii	1
	Erytrea	paszport	Władze Finlandii	1
Władze Etiopii			1	
dokument pobytowy		Władze Finlandii	1	
			Konsul RP w Addis Abebie	1
przerobienie	Syria	dowód osobisty	Władze Grecji	3
		paszport	Władze Francji	1

Odcinek granicy z Czechami

Ogółem ujawniono 85 (w I pół. 2021 – 64) obywateli państw trzecich na polsko-czeskim odcinku granicy, tym samym odnotowano 33% wzrost. Głównym zjawiskiem była nielegalna migracja ob. Ukrainy (37) i Rosji (16). Ukraińcy stanowili 43% wszystkich ujawnionych cudzoziemców, którzy naruszyli przepisy związane z przekraczaniem granicy.

Granice najczęściej przekraczano autobusem (43), a następnie samochodem ciężarowym (19) oraz samochodem osobowym (18). Cudzoziemcy naruszyli przepisy związane z przekraczaniem granicy RP wynikające z: braku dokumentów (23), sfałszowania dokumentów (22), niedochowania deklarowanego celu podróży (18), w ukryciu (17), statusu niepożądanego na terytorium RP (1), przeterminowania pobytu w innym PC UE/Schengen (1), nadużycia procedury o udzielenie ochrony międzynarodowej (1) oraz inne (2).

Cudzoziemcy najczęściej zatrzymywani byli na szlaku DK8 (54), DK3 (9) oraz S3 (7).

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

W analizowanym okresie 1 półrocza 2022 roku działania Policji ds. Cudzoziemców Republiki Czeskiej były naznaczone dwoma czynnikami.

Do końca kwietnia 2022 roku stale obowiązywały środki przyjęte na podstawie przepisów wydanych i aktualizowanych przez Ministerstwo Zdrowia w związku z pandemią SARS CoV-2., które regulowały zasady wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej. Działania kontrolne Policji cudzoziemskiej zostały skierowane na tereny przygraniczne i miały na celu prowadzenie wyrywkowych kontroli pobytowych cudzoziemców prowadzonych pod kątem stosowania obowiązujących przepisów Ministerstwa Zdrowia RC. Ponadto realizowano wspólne działania z instytucjami kontrolnymi (PIP, UC itp.), a kontrola cudzoziemców odbywała się w formie kontroli drogowych oraz kontroli legalności pobytu.

Drugim znaczącym czynnikiem był 24.02.2022 roku i wybuch konfliktu wojennego na Ukrainie. Funkcjonariusze Policji ds. Cudzoziemców Dyrekcji Wojewódzkiej Policji w Ostrawie byli wysłani do bezpośredniego monitoringu obywateli Ukrainy oraz pojazdów na wjeździe i wyjeździe do/z Republiki Czeskiej na granicy ze Słowacją, w przejściach granicznych Mosty u Jablunkova oraz Bílá Bumbálka. Następnie działania policji zostały przeniesione Wojewódzkich Centrów Pomocy Ukrainie (KACPU). Funkcjonariusze Policji ds. Cudzoziemców we współpracy z pozostałymi służbami zintegrowanego systemu ratunkowego oraz pracownikami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zabezpieczali rejestrację ukraińskich uchodźców. Te działania, choć w mniejszym zakresie są wykonywane do dziś.

Odcinek granicy ze Słowacją

Ze względu na przyjęte działania w związku z pandemią Covid -19 na początku marca 2020 roku Prezydent Policji Republiki Czeskiej zdecydował o zaprzestaniu realizacji wspólnych patroli we wszystkich jednostkach organizacyjnych czeskiej policji. Decyzja ta nadal obowiązuje.

Działania w związku z ujawnianiem przypadków nielegalnej migracji tranzytowej były w I połowie 2022 roku były prowadzone sporadycznie. Kontrole w przejściach granicznych zostały ograniczone jedynie do pg Mosty u Jablunkova w wyznaczonych godzinach. Po wybuchu konfliktu zbrojnego na Ukrainie, głównym zadaniem funkcjonariuszy policji cudzoziemskiej w przejściach granicznych Mosty u Jablunkova oraz Bílá Bumbálka był monitoring pojazdów na ukraińskich numerach rejestracyjnych. Wraz ze stabilizacją fali uchodźczej z Ukrainy oraz ograniczenia liczby funkcjonariuszy w ww. przejściach granicznych, w kwietniu br. doszło do wyraźnego wzrostu przypadków nielegalnej migracji tranzytowej na szlaku zachodniobałkańskim, gdzie wjazd do RC następował ze Słowacji. Ze względu na narastające liczby zatrzymań nielegalnie tranzytujących migrantów (zwłaszcza na terytorium województw południowomorawskiego i zlińskiego)wzmocniono służby w rejonie czesko-słowackiej granicy państwowej oraz w byłych przejściach granicznych Mosty u Jablunkova oraz Bílá Bumbálka. W ramach umowy readmisyjnej ze Słowacją w I półroczu 2022 roku nie przekazywano osób.

Odcinek granicy z Polską

Ze względu na przyjęte działania w związku z pandemią Covid -19 na początku marca 2020 roku Prezydent Policji Republiki Czeskiej zdecydował o zaprzestaniu realizacji wspólnych patroli we wszystkich jednostkach organizacyjnych czeskiej policji. Decyzja ta nadal obowiązuje.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

W ramach umowy readmisyjnej z Polską w I półroczu 2022 roku nie przekazywano osób.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Ołomunieckiego.

Na działania Wydziału ds. Cudzoziemców Dyrekcji Wojewódzkiej Policji w Ołomuńcu na granicy państwowej z Polską, w I połowie 2022 roku miały wpływ przede wszystkim regulacje wydane w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa na terytorium Republiki Czeskiej. Kontrole prowadzono wrywkowo na wytypowanych trasach tranzytowych i głównych drogowych szlakach komunikacyjnych i były one ukierunkowane na sprawdzanie przestrzegania regulacji rządowych, kontrolę legalności pobytu cudzoziemców, kontrolę dokumentów, monitorowanie i typowanie pojazdów w celu ujawnienia przewozu do RC prekursorów i substancji odurzających. Od 24. 2. 2022 na działania Wydziału ds. Cudzoziemców wpłynęła wojna na Ukrainie i związana z nią fala uchodźców z tego kraju.

W I półroczu 2022 nie realizowano wspólnych polsko-czeskich patroli.

II. Rozwój na obszarze nielegalnych pobytów

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

Na terenie służbowej odpowiedzialności ŚŁOSG w I połowie 2022 r. ujawniono wewnątrz kraju 120 (w I pół. 2021 r. - 201) nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Dominowali cudzoziemcy, którzy nie posiadali dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium RP 53 (31), przeterminowali pobyt w RP 24 (25), niepożądani na terytorium RP 52 (22), nie dochowali deklarowanego celu podróży 9 (82). W dalszym ciągu dominowali obywat/ ele Gruzji 39, którzy stanowili 32% ogółu zatrzymanych. Spośród nich 37 wjechało do RP legalnie, w większości na podstawie paszportów biometrycznych (33), wizy typu D (2) oraz polskich kart pobytu (2).

Najczęściej ujawniano cudzoziemców w Opolu (26), Katowicach-Pyrzowicach (20), Rudzie Śląskiej (10) oraz Bielsku-Białej (7).

W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (201) w obszarze nielegalnych pobytów wewnątrz kraju odnotowano -40% spadek liczby zdarzeń.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

Jak już wcześniej napisano funkcjonariusze policji cudzoziemskiej w I połowie 2022 roku kontynuowali działania w zakresie kontroli legalności pobytu, których celem było sprawdzenie, czy cudzoziemcy wypełniają obowiązki wynikające z przepisów wydanych przez Ministerstwo Zdrowia RC oraz wymogi uprawniające do wjazdu i pobytu na terytorium Republiki Czeskiej.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

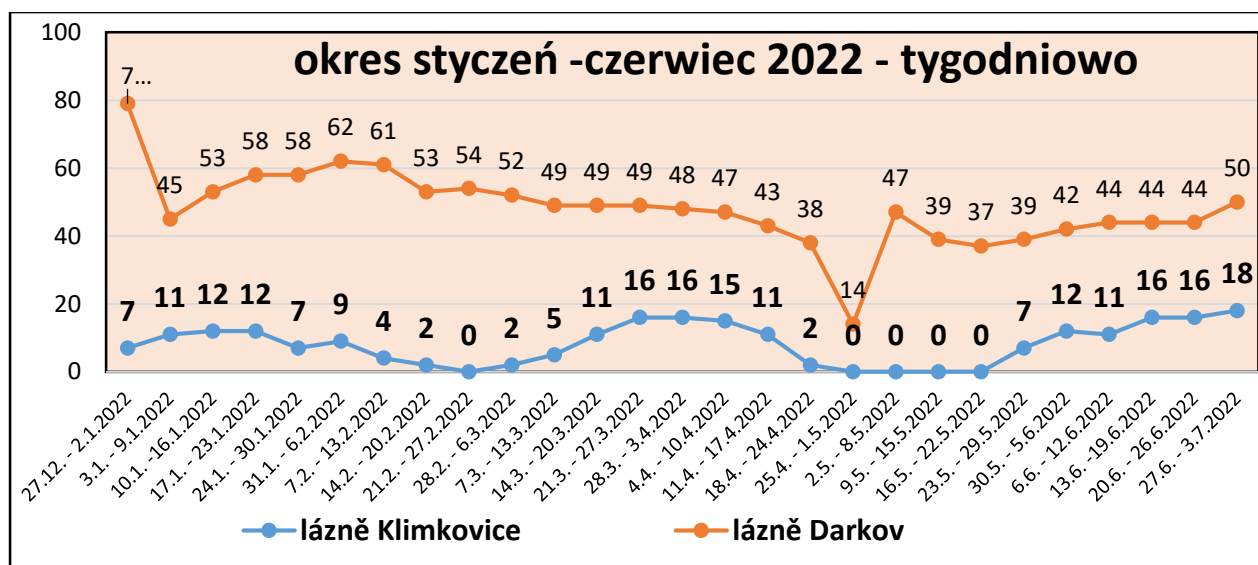
EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Funkcjonariusze Policji ds. Cudzoziemców w zakresie zwalczania nielegalnej migracji realizowali kontrole legalności pobytu. W analizowanym okresie przeprowadzono 8765 kontroli legalności pobytu, skontrolowano 10 089 cudzoziemców (w 1 połowie 2021 17259/31086). Na podstawie wyników kontroli stwierdzono 105 przypadków nielegalnego pobytu cudzoziemców (w 1 połowie 2021 70).

Tak jak we wcześniejszych latach, obszarem nielegalnej migracji, którym zajmowała się w analizowanym okresie policja cudzoziemska są przypadki naruszeń ustawy o pobycie cudzoziemców (nr 326/1999 Dz.U.) na terytorium Republiki Czeskiej. Chodzi o obywateli państw arabskich przebywających w ośrodkach sanatoryjnych Klimkovice i Karviná-Darkov, po upływie pobytu legalnego wynikającego z wizy.

Liczby gości sanatoryjnych państw ryzyka, zakwaterowanych w sanatoriach na terenie województwa morawsko-śląskiego w okresie styczeń-czerwiec 2022r.

W analizowanym okresie I półrocza 2022 roku na terytorium Republiki Czeskiej odnotowano wzrost ujawnień nielegalnej migracji obywateli państw arabskich oraz Afryki Północnej (obywatele Syrii, Maroka, Tunezji, Afganistanu), których ujawniano części ładunkowej pojazdów ciężarowych przyjeżdżających do RC przede wszystkim ze Słowacji i Austrii. Zmierzali oni do Europy Zachodniej (RFN, Francja Wielka Brytania, Belgia). Dla porównania w I półroczu 2021 na woj. morawsko-śląskim ujawniono 34 cudzoziemców (5 w I półroczu 2022), a w całym kraju 515 (905 w I półroczu 2022).

Najczęściej występującym problemem, przy zatrzymaniu przede wszystkim osób pochodzenia arabskiego jest ustalenie faktycznego wieku cudzoziemców, którzy podają się za osoby nieletnie, chociaż ewidentnie chodzi o osoby starsze.

W analizowanym okresie większość działań dokumentowanych przez policję cudzoziemską stanowiły przestępstwa związane z nielegalnym pobytom cudzoziemców. Dotyczyły one cudzoziemców, którzy pomimo wydanych zobowiązań do wyjazdu nie opuścili RC (9 przypadków), naruszenia praw innych osób (1) oraz 3 przypadki podrobienia i przerobienia dokumentu.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Ołomunieckiego

Wydział ds. Cudzoziemców DWP w Ołomuńcu w I półroczu br. wszczął 75 postępowań administracyjnych w związku ze zobowiązaniem do wyjazdu. W 43 przypadkach chodziło o cudzoziemców (16x UKR, 13x SYR, 4x MDA, 4x GEO, 2x VNM, 2x NGA, 1x KAZ, 1x AFG), którzy przebywali na terytorium RC po ukończeniu zezwolenia na pobyt lub o wydaniu decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia RC.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PŘEKRAČÁMEY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

W pozostałych 31 przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne wobec cudzoziemców w większości ob. Ukrainy (26x UKR, 5x MDA), którzy nielegalnie pracowali w RC. Większość ob. Ukrainy do pobytu w Czechach wykorzystuje umowę o ruchu bezwizowym, ta jednak nie uprawnia ich do pracy.

W jednym przypadku prowadzono postępowanie administracyjne wobec ob. Gruzji, który podczas kontroli legalności pobytu przedstawił do kontroli podrobiony litewski dowód osobisty. Własnego gruzińskiego dokumentu nie okazał. Po sprawdzeniu w bazach stwierdzono, że cudzoziemiec przebywał już w RC w 2018 roku i miał wydane zezwolenie na pracę.

W I półroczu 2022 roku prowadzono również 12 postępowań karnych dot. cudzoziemców i dotyczyły one:

- **8 x** nie wykonania decyzji urzędowej. Dotyczyła cudzoziemców, którzy pomimo wydanych zobowiązań do wyjazdu nie opuścili RC (5x SVK, 1x UKR, 1x MDA, 1x POL).
- **4 x podrobienia i przerobienia dokumentów (3xUKR, 1x GEO)**– obywatele Ukrainy w miejscu zatrudnienia i zakwaterowania posługiwali się węgierskimi podrobionymi dowodami osobistymi. W przypadku ob. Gruzji chodziło o podrobiony litewski dokument, którym posługiwał się w miejscu zatrudnienia i zakwaterowania.

III. Pseudolegalne metody wjazdu

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

Odcinek z Republiką Czeską

Na terytorium woj. śląskiego i opolskiego, graniczących z RC w I półroczu 2022 r. ujawniono 5 (7 w I półroczu 2021 r.) zdarzeń związanych z wyłudzeniem polskich wiz. Ponad 60% stanowiły wizy 06 (3), a następnie 05b (1) i 04 (1). Wizy ujawniono u 4 ob. TUR i 1 ob. GEO. Na odcinku granicy z Czechami nie ujawniono żadnych zdarzeń. Wizy wydano w polskich placówkach konsularnych w Ankarze (2), Stambule (2) i Tbilisi (1). Cudzoziemcy wykorzystywali wizy w celu nielegalnej migracji do innych krajów UE w celach zarobkowych lub odwiedzin, lub też nie podejmowali zatrudnienia w Polsce, a wiza jedynie miała im umożliwić legalny wjazd do RP. W tym celu ob. Gruzji najczęściej wykorzystywali własne paszporty biometryczne.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego.

W analizowanym okresie nie odnotowano nowych metod i trendów obejścia procedur służących do wjazdu i pobytu na terytorium RC. W związku z konfliktem wojennym na Ukrainie podczas przyznawania ochrony tymczasowej pojawiły się przypadki tzw. „turystyka zasiłkowa”. Funkcjonariusz morawsko-śląskiej policji

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

odnotowali przypadki, w których osoby posiadające podwójne obywatelstwo (UKR/HUN) próbowali uzyskać ochronę czasową przedstawiając ukraińskie paszporty (udzielenie ochrony czasowej = możliwość korzystania z zasiłku socjalnego). W tych podejrzanych przypadkach tożsamość cudzoziemców jest sprawdzana przez Dyрекcję Międzynarodowej Współpracy Policyjnej w Prezydium Policji RC.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Ołomunieckiego.

W ocenianym okresie nie stwierdzono nowych metod lub trendów w obejściu prawa pobytowego, w celu wjazdu na terytorium Czech.

IV. Sfałszowane dokumenty

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

Na terytorium woj. śląskiego i opolskiego, graniczących z RC w I półroczu 2022 r. ujawniono 40⁷ przypadków związanych z fałszerstwem dokumentów (bez wyłudzonych wiz) (w I pół. 2021 r. – 3). Spora różnica w ilości ujawnianych przypadków wynika z obostrzeń, jakie obowiązywały w poprzednim analizowanym okresie w związku z pandemią koronawirusa SARS CoV-2. W tym czasie ruch lotniczy był mocno ograniczony.

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

W I półroczu 2022 roku Wydział ds. Cudzoziemców w ramach prowadzonych działań ujawnił 11 sfałszowanych dokumentów, którymi posłużyli się obywatele Czech oraz cudzoziemcy podczas kontroli drogowych lub legalności pobytu. Były to: 3 ukraińskie prawa jazdy, mołdawskie prawo jazdy, 2 czeskie dowody osobiste oraz 2 czeskie prawa jazdy. Ponadto ujawniono fałszywe banknoty o nominałach 2 x 100 czeskich koron oraz 1x 100 Euro.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Ołomunieckiego

W pierwszym półroczu 2022 roku badaniu poddano: 3 litewskie oraz 1 rumuński dokument. Na wniosek policji kryminalnej poddano ekspertyzie litewski dowód osobisty, litewskie prawo jazdy oraz rumuński dowód osobisty. Dokumenty zostały znalezione podczas kontroli UC, w samochodzie, który prowadził ob. Polski. Ekspertyza wykazała, że dokumenty są to wysokiej jakości podróbki.

⁷ Na podstawie raportu z CBD SG SWK PP_Falszerstwa dokumentów wygenerowanego dnia 18.07.2022 r. godz. 11:49.

W analizowanym okresie sprawdzano również podrobiony litewski dowód osobisty, którym posługiwał się ob. Gruzji.

V. Nadużywanie procedury uchodźczej

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu

W I półroczu 2022 r. nie identyfikowano zjawiska związanego z nadużyciem procedur uchodźczych.

W analizowanym okresie w ŚIOSG wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożyło 54 cudzoziemców/36 wniosków (23 BLR, 17 UKR, 6 GEO, 2 AFG, 2 RUS, 1 COG, 1 KAZ, 1 TGO i 1 nieznany). W analogicznym okresie 2021 r. wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożyło tylko 19⁸ cudzoziemców / 19 wniosków (7 ob. BLR, 4 ob. MAR, 3 ob. ETY, 3 ob. AFG, 1 ob. IRN, 1 ob. NGR).

W analizowanym okresie nie odnotowano przypadków przekazania cudzoziemców w ramach readmisji czy Dublin III.

W analogicznym okresie 2021 r. **odnotowano 8** przypadków (4 BLR, 2 UZB, 1 GEO i 1 UKR) przekazania cudzoziemców w ramach readmisji (1 BLR) czy Dublin III (3 BLR, 1 UKR, 1 GEO, 1 UZB).

CZE

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Morawsko-Śląskiego

Wydział ds. Cudzoziemców zgodnie z przepisami prawnymi nie jest uprawniony do prowadzenia postępowań o udzielenie ochrony międzynarodowej włącznie z ochroną uzupełniającą.

W zasięgu terytorialnym działania DWP w Ostrawie znajduje się ośrodek dla cudzoziemców w Havířovė-Dolní Suché, pozostaje on w gestii Administracji Ośrodków dla Uchodźców Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RC. Znajdują się w nim wnioskodawcy o azyl.

Dyrekcja Wojewódzka Policji Województwa Ołomunieckiego

W analizowanym okresie Wydział Policji ds. cudzoziemców w Ołomuńcu przyjął 1 wniosek o ochronę międzynarodową w formie azylu. Chodziło o ob. Ukrainy, który w towarzystwie pełnomocnika prawnego zawniósł w lutym br. o azyl.

Aktualnie instytucje wyznaczone do przyjmowania i prowadzenia procedur azytowych w Czechach obserwują zjawisko, w którym część cudzoziemców, którzy nie opuścili RC po upływie terminu pobytu, udają się bezpośrednio do ośrodka recepcyjnego (lub innej jednostki Policji) i wnioskuje o ochronę międzynarodową.

⁸ ZSE6 / Raporty / RPU 12 – Złożone wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w RP 2.

VI. Handel ludźmi

POL

Śląski Oddział Straży Granicznej

W I półroczu 2022 r. **nie zidentyfikowano** (domniemanych) ofiar handlu ludźmi⁹. W dalszym ciągu toczy się śledztwo z 2020 r. w PSG w Opolu, w związku z domniemaną identyfikacją 7 ofiar handlu ludźmi.

CZE

W I półroczu 2020 r. w Dyrekcjach Wojewódzkich Policji RC w Ostrawie i Ołomuńcu **nie ujawniono** zdarzeń mających związek z handlem ludźmi.

⁹ Na podstawie informacji uzyskanej z WOŚ ŚIOSG.

VII. Wnioski

POL

Sytuację migracyjną w Polsce, także w jej południowej części, w I półroczu 2022 r. należy ocenić jako stabilną, a jej charakter głównie jako tranzytowy. Polska w dalszym ciągu nie jest szeroko postrzegana przez cudzoziemców jako atrakcyjny kraj docelowy. Pewnym wyjątkiem są obcokrajowcy, których pobyt w Polsce jest powiązany z pracą. W tym obszarze zauważa się znaczną dynamikę, głównie determinowaną potrzebami rynku pracy. W związku z pandemią SARS CoV 2, kryzysem migracyjnym na wschodniej granicy Unii Europejskiej oraz toczącą się od 24.02.2022 r. wojną na Ukrainie odniesienie się do analogicznego okresu w 2021 r. jest niemiarodajne.

Zjawisko legitymowania się przez cudzoziemców sfałszowanymi dokumentami państw UE przy lotach wewnętrznych z Grecji do Polski po zniesieniu obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa SARS CoV 2 wzrasta – 11 przypadków w I pół. 2022 r. (2 przypadki w I pół. 2021 r., 2 przypadki w I pół. 2020 r.).

Zaobserwowano bardzo duży wzrost przypadków nielegalnej migracji w ukryciu w naczepach samochodów ciężarowych szlakiem bałkańskim.

W I półroczu 2022 r. SG w w 32 zdarzeniach ujawniła 91 cudzoziemców ukrytych w naczepach samochodów ciężarowych (30 AFG, 26 PAK, 9 MAR, 8 IND, 7 BGD, 6 BGD, 2 IRQ, 1 TUN, 1 UKR, 1 DZA). W ŚŁOSG w 13 zdarzeniach ujawniono 26 cudzoziemców (11 PAK, 7 AFG, 5 MAR, 2 IRQ, 1TUN).

W I półroczu 2021 r. SG w **43 zdarzeniach ujawniła 167 cudzoziemców** ukrytych w naczepach samochodów ciężarowych (111 AFG, 17 SYR, 11 MAR, 8 PAK, 7 IND, 4 BGD, 3 ETH, 2 LKA, 1 CIV, 1 IRN, 1 IRQ, 1 DZA). W **ŚŁOSG w 15 zdarzeniach ujawniono 63 cudzoziemców** (46 AFG, 4 BGD, 4 MAR, 3 ETH, 2 LKA, 2 SYR, 1 IRN, 1 PAK).

CZE

Podsumowując można stwierdzić, że na analizowane I półrocze 2022 roku miał wpływ konflikt zbrojny na Ukrainie. Od 24. 2. 2022 służba funkcjonariuszy wydziału ds. Cudzoziemców w poszczególnych Dyrekcjach Wojewódzkich Policji RC koncentrowała się na działaniach dot. kwestii pobytu obywateli Ukrainy, którzy ze względu na wojnę nie mogą wrócić do ojczyzny oraz na kwestiach pobytu tych Ukraińców, którzy ze względu na działania wojenne uciekli z kraju do Republiki Czeskiej. Od marca 2022 roku funkcjonariusze policji cudzoziemskiej pełnią służbę w Wojewódzkich Centrach Pomocy Ukrainie (KACPU). Zgodnie z przyjętymi przepisami prawnymi funkcjonariusze Policji mogą udzielać obywatelom Ukrainy wizy ponad 90 dni w celu pobytu tolerowanego na terytorium RC. Od 22.03.2022 na podstawie przepisów UE zaimplementowanych do czeskiego prawodawstwa uchodźcom z Ukrainy udzielana jest ochrona czasowa. Ustawa ta umożliwi również zatrudnianie ob. Ukrainy, którzy posiadają ochronę czasową.

W obszarze nielegalnej migracji (wjazd cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej, przede wszystkim ze Słowacji i Austrii lub drogą lotniczą, w celu przejazdu przez Czechy do Niemiec lub ewentualnie innych państw Schengen) odnotowano wzrost. Najczęściej wjazd następował ze Słowacji w pojazdach osobowych oraz ciężarowych. Najczęściej byli to obywatele Syrii, Indii, Maroka i Afganistanu. Należy oczekiwać kontynuacji tej formy nielegalnej migracji, przy czym postępowanie, czy też rozwiązanie tej kwestii wykracza ponad poziom międzynarodowy.

W ramach projektu strategii w zwalczaniu nielegalnej migracji można także w kolejnym okresie oczekiwać trendu dot. ujawniania fałszerstw dokumentów. Nadal należy spodziewać się sfalszowanych praw jazdy (UKR), którzy cudzoziemcy przedkładają do wymiany na prawo jazdy RC, w związku z pobytem w RC przekraczającym 1 rok.

W związku z powyższym koniecznym jest systematyczne analizowanie aktualnych informacji i trendów, a na ich podstawie należy elastycznie dostosowywać służby i efektywnie planować działania. Jednocześnie niezbędnym będą regularne kontakty z organami administracji państwowej oraz automatyczne przekazywanie informacji potrzebnych do oceny możliwych ryzyk.